

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av utlänningslagen och av vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av utlänningslagen och av vissa lagar som har samband med den (RP 64/2016 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Jarmo Tiukkanen, inrikesministeriet
- polisinspektör Joni Länsivuori, inrikesministeriet
- utvecklingsdirektör Tutta Tuomainen, Migrationsverket
- överinspektör Juhani Ruutu, Polisstyrelsen
- överkommisarie Thomas Skur, Polisinrättningen i Österbotten
- ordförande Antero Rytkölä, Poliisi-, ulosotto-, syyttäjä- ja maistraattilakimiesten edunvalvontajärjestö PUSH ry
- ordförande Antero Rytkölä, Suomen Nimismiesyhdistys ry
- huvudförtroendeman Pekka Lassila, Finlands Polisorganisationers Förbund rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Ålands landskapsregering
- Finlands Advokatförbund
- Finlands Röda Kors.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att utlänningslagen, medborgarskapslagen, gränsbevakningslagen och lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster ändras.

I propositionen föreslås det att vissa av migrationsförvaltningens uppgifter överförs från polisen och gränsbevakningsväsendet till Migrationsverket. I ärenden som gäller utlänningars uppehållsrätt, ärenden som gäller resedokument som beviljas utlänningar i Finland och ärenden som gäller medborgarskap är överföringen total och medför att Migrationsverket i praktiken är den enda till-

Betänkande FvUB 7/2016 rd

ståndsmyndigheten när det gäller utlänningar. Polisen och gränsbevakningsväsendet sköter fortfarande uppgifter som gäller delgivning av beslut, avlägsnande ur landet och övervakning av utlänningar. I asylärenden är överföringen partiell, vilket innebär att polisen och gränsbevakningsväsendet fortfarande ska sköta uppgifter som är nära anknutna till deras kärnuppgifter.

Det föreslås dessutom att vissa bestämmelser om prövningsförfarandet enligt det omarbetade direktivet om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd ska genomföras.

Propositionen hänför sig i fråga om asylärenden till statens andra tilläggsbudgetproposition för 2016 och i fråga om tillståndsärenden till budgetpropositionen för 2017 och avses bli behandlad i samband med dem.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2017. Den föreslagna nya bestämmelse i utlänningslagen som säkerställer genomförandet av direktivet avses dock träda i kraft först den 20 juli 2018. Avsikten är att de lagändringar som gäller asylförfarandet ska börja tillämpas så snart som möjligt redan under 2016, dock tidigast från och med den 1 juli 2016.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Överföring av uppgifter från polisen och gränsbevakningsväsendet till Migrationsverket

De föreslagna lagarna handlar i grunden om förändrade uppgifter inom migrationsförvaltningen. I ärenden som gäller utlänningars uppehållsrätt överförs uppehållstillstånd och fortsatta tillstånd som beviljas av polisen, registreringen av EU-medborgares uppehållsrätt och tillstånden till deras makar från tredje länder samt beviljandet av resedokument och mottagningen av ansökningar om medborgarskap till Migrationsverket. Också mottagningen av ansökningar om uppehållstillstånd överförs till Migrationsverket.

I fråga om asylärenden överförs asylutredningen, såsom utredning av identitet och resrutt, från polisen och gränsbevakningsväsendet till Migrationsverket. Migrationsverket har redan utfört asylutredningar från den 1 mars 2016 med stöd av 210 § i utlänningslagen (301/2004). Nu föreslås det bestämmelser om att asylutredningen ska skötas av Migrationsverket

I och med ändringen blir Migrationsverket den centrala tillståndsmyndigheten i utlänningsfrågor. I Migrationsverkets behörighet ingår redan nu merparten av de uppgifter som har samband med uppehållstillståndsärenden, och verket har också behörighet att avgöra ärenden som gäller uppehållstillstånd och uppehållsrätt och som ingår i polisens behörighet. I bakgrunden finns också tanken på att polisen och gränsbevakningsväsendet bättre än förr ska kunna fokusera på sina kärnuppgifter. Men alla utlänningsrelaterade frågor övergår inte till Migrationsverket. En asylsökande ska också framöver ansöka om internationellt skydd hos polisen eller gränsbevakningsväsendet som registrerar asylsökanden och tar signalement på sökanden. På så sätt förblir polisen eller gränsbevakningsväsendet den sökandes första myndighetskontakt. Polisen och gränsbevakningsväsendet behåller viktiga uppgifter i anknytning till övervakning av utlänningar, säkringsåtgär-

Betänkande FvUB 7/2016 rd

der och avlägsnande ur landet och exempelvis bekämpning av brottslighet som har samband med olaglig inresa.

Förvaltningsutskottet anser att den ändrade uppgiftsfördelningen mellan myndigheterna skapar ökad tydlighet i migrationsförvaltningen. Att fokusera ärenden som gäller uppehållstillstånd till Migrationsverket ger möjligheter att med större effektivitet utveckla och förenhetliga förfarandena och därigenom effektivisera verksamheten. Med tanke på migrationsförvaltningens kunder, vare sig de är utlänningar eller exempelvis arbetsgivare, är det enklare att sköta alla ärenden som anknyter till uppehållsrätten med samma myndighet. Att koncentrera tillståndsförvaltningen och beslutsfattandet till en och samma myndighet ökar rättssäkerheten. Överföringen främjar en rådgivning med större konsekvens och samstämmighet i innehållet. Också väntetiderna kan antas bli förkortade när bara en myndighet ansvarar för funktionerna.

Enligt propositionsmotiven ska Migrationsverket satsa hårt på e-tjänster och en ökad automatisering av behandlingen av tillstånd. Det är i grunden positivt, menar utskottet, och anser att en ökning av de elektroniska tillståndstjänsterna kan underlätta kommunikationen med myndigheterna och effektivisera verksamheten. Men det kräver att den elektroniska kommunikationen görs tillräckligt användarvänlig exempelvis genom tydliga anvisningar och möjligheter att använda flera språk. Till exempel studerande eller utlänningar som kommer till Finland för att jobba kan i allmänhet anses ha goda förutsättningar för att anlita elektroniska tillståndstjänster. Men Migrationsverket har också kunder som inte är läs- eller skrivkunniga eller som inte är vana vid e-tjänster. Därför måste det fortfarande gå att lämna ansökan om uppehållstillstånd i pappersform liksom också att vid behov bli muntligen hörd och få kundbetjäning hos myndigheterna.

Av propositionsmotiven framgår att Migrationsverket ska få verksamhetsställen för kundbetjäning på nio orter. Det innebär en betydande förändring jämfört med nuläget, då polisen har totalt cirka 70 verksamhetsställen. Alla polisens verksamhetsställen tar inte emot alla typer av ansökningar och har inte beredskap att ge detaljerade råd om tillståndsförfarandet eller tillståndsgrunderna, eller fatta beslut om ansökningar. Men det har gått att få kundtjänst och migrationsrådgivning vid polisens verksamhetsställen. Det är å andra sidan anmärkningsvärt med tanke på reduktionen av verksamhetsställen att det första uppehållstillståndet i regel söks utomlands hos en finsk beskickning och fortsatt uppehållstillstånd söks i Finland hos Migrationsverket. Upphållstillståndsärendena är dessutom till sin karaktär sådana att det inte finns anledning att uppsöka myndigheterna särskilt ofta. Det blir i allmänhet aktuellt att ansöka om fortsatt uppehållstillstånd inom cirka ett år eller senare, det vill säga innan det gällande uppehållstillståndet löper ut. I allmänhet rekommenderas de sökande att ansöka om fortsatt uppehållstillstånd under de tre sista månaderna. En EU-medborgare ska ansöka om registrering inom tre månader från inresan och det saknar således betydelse när under dessa tre månader ansökan görs. Medborgarskap kan sökas när som helst efter det att förutsättningarna för att förvärva medborgarskap uppfyllts.

Enligt propositionsmotiven ska Migrationsverkets verksamhetsställen inrättas på orter där största delen av de tillståndsärendena som ska överföras redan i nuläget sköts och till vilka det finns goda förbindelser från orter där det inte längre kommer att finnas något verksamhetsställe. Utskottet finner det angeläget att nätverket av verksamhetsställen planeras med beaktande av regionala särdrag och språkliga tjänster. Personlig kundtjänst är särskilt viktigt till exempel när det gäller asylsökande i sårbar ställning och eventuella offer för människohandel. I fråga om språkliga tjänster

Betänkande FvUB 7/2016 rd

vill utskottet fästa uppmärksamhet vid att landskapet Åland enligt propositionsmotiven inte kommer att få ett verksamhetsställe för Migrationsverket. Utskottet anser det behövt att behovet av lokala tjänster uppmärksammas också för Ålands del och att det skapas en fungerande lösning genom vilken en kund på Åland kan få sitt ärende utträttat på ett förutsägbart och regelbundet sätt och som garanterar att de behöriga tjänstemännen kan svenska.

Det är viktigt, anser utskottet, att det följs upp efter att lagändringen trätt i kraft att e-tjänsterna fungerar, att verksamhetsställena är tillräckligt många och att kundtjänstfunktionerna är adekvata. Det måste också utvärderas vilka konsekvenser uppgiftsöverföringen får för polisen, gränsbevakningsväsendet och Migrationsverket, och förvaltningsutskottet måste få rapport om reformens verkningar.

Att trygga samarbetet och utbytet av information mellan Migrationsverket och polisen

I fråga om arbetsfördelningen kring utlänningsärenden är målet att myndigheterna tydligare än förr ska kunna fokusera på sina egentliga kärnuppgifter. Uppehållstillståndsärendena har traditionellt inte ansetts höra till polisens kärnuppgifter, men de stödjer skötseln av polisens kärnuppgifter. Också i asylärenden eftersträvas en arbetsfördelning baserad på myndigheternas kärnuppgifter. I ärenden som gäller medborgarskap är polisens roll också i nuläget liten.

Utskottet har uppmärksamgjorts bland annat på uppgiftsöverföringarnas eventuella konsekvenser med tanke på polisarbetet. Ett gott säkerhetsläge kan i hög grad anses vara baserat på en god lägesbild där lokalkännedomen är i fokus. Polisen har professionell kompetens i att identifiera personer, iakttä tecken på säkerhetsrisker, bedöma syftet med vistelse i landet och utreda hur redan genomförd vistelse i landet avlöper. Särskilt när det gäller överföringen av asylutredningen har det uttryckts oro över att överföringen kan försvaga förmedlingen till polisen av information som behövs i polisarbetet och särskilt i brottsbekämpningen för att upprätthålla den inre säkerheten.

Utmaningen har bemötts genom att effektivisera samarbetet mellan Migrationsverket och polisen och genom ökad utbildning för personalen vid Migrationsverket. Dessutom förblir polisen eller gränsbevakningsväsendet den asylsökandes första myndighetskontakt. Det är enligt utskottets mening viktigt också för att den asylsökande har möjlighet att genom en personlig kontakt bygga upp förtroendet för den finländska polisen. Kontaktytan till invandrarbefolkningen är av väsentlig betydelse också för skötseln av polisens kärnuppgifter. Polisens verksamhet kring tillstånden för utlänningar har medfört den nytta att polisen i samband med tillståndsförfarandet har lyckats avslöja missbruk, förseelser och brott och det har också haft en förebyggande verkan. I samband med polisens verksamhet kring tillstånd för utlänningar har det också utförts utlänningsövervakning.

Omvärlden har genomgått en kraftig omvälvning sedan sensommaren 2015. Som en följd av det har säkerhetsfrågornas vikt i fråga om invandringsärenden ökat betydligt jämfört med läget när beredningen av projektet inleddes. Förvaltningsutskottet vill inskräpa att förändringarna i omvärlden bör beaktas i samband med överföringen av uppgifter. Det är av primär vikt, anser utskottet, att samarbetet och utbytet av information mellan Migrationsverket och polisen tryggas så att överföringen av uppgifter inte försvagar polisens möjligheter att upprätthålla allmän ordning och

Betänkande FvUB 7/2016 rd

säkerhet. Men här bör det ändå eftersträvas verksamhetsmodeller som inte ger mer onödig byråkrati.

Personalens ställning och budgetkonsekvenser

Överföringen av ärenden som gäller tillstånd för utlänningar från polisen till Migrationsverket medför personalkonsekvenser för bägge myndigheterna. Utgångspunkten är att den tilläggsresurs som Migrationsverket behöver till så stor del som möjligt fås från den personal som frigörs hos polisen. Det har i samband med lagberedningen utarbetats ett separat dokument om de personalpolitiska principer som ska iakttas vid överföringen, och ärendet har behandlats i ett samarbetsförfarande inom inrikesministeriets förvaltningsområde. Det är i praktiken fråga om att precisera hur lagstiftningen, tjänstekollektivavtalet och de principer som utarbetats för förändringar i statsförvaltningen kan tillämpas på denna situation.

I propositionsmotiven bedöms att en betydande del av Migrationsverkets behov av tilläggsresurser tillgodoses med överföringar från polisen som görs direkt med stöd av 5 § i statstjänstemannalagen (1548/2011). Om inte alla de uppgifter som lediganslås vid Migrationsverket till följd av överföringen blir tillsatta efter de överföringar som sker med stöd av lagen, kan det enligt motiven ordnas ett sådant anmälningsförfarande som det föreskrivs närmare om i de ovannämnda personalpolitiska principerna. När det gäller asylärendena är situationen annorlunda eftersom det vid polisinsättningarna i praktiken är polismännen som sköter asylutredningen, som enligt förslaget ska överföras till Migrationsverket. Asylutredningen är dessutom endast en del av uppgiftsfältet för de polismän som sköter utlänningsärenden. I propositionsmotiven konstateras det att överföring av polistjänster eller gränsbevakningsväsendets tjänster till en civil myndighet i praktiken är problematiskt och oändamålsenligt. Därför föreslås det inte att dessa tjänster ska överföras till Migrationsverket.

Förvaltningsutskottet anser att man vid verkställandet av uppgiftsöverföringen bör fästa uppmärksamhet vid ställningen för den personal som nu sköter uppgifterna hos polisen oavsett om de övergår till Migrationsverket eller förblir i polisens tjänst. Utskottet ser det som viktigt att överföringen av tjänstemännen och uppgiftsarrangemangen kan genomföras flexibelt och utan att förorsaka överlappande funktioner.

I fråga om ärenden som gäller uppehållsrätt beräknas överföringen inte medföra betydande ändringar i lönekostnaderna för den personal som överförs från polisen till Migrationsverket. De ärenden som gäller uppehållstillstånd är avgiftsbelagd verksamhet, vilket innebär att löne- och bikostnaderna för den personal som enligt planerna ska överföras till Migrationsverket täcks med inkomsterna från de prestationsavgifter som tas ut för ansökningarna om uppehållstillstånd. Enligt utredningen kommer polisens och Migrationsverkets avgiftsförordningar i samband med behörighetsöverföringen att reformeras så att de motsvarar de uppgifter och prestationer som myndigheterna har i och med lagändringen. I fråga om asylärenden överförs anslag motsvarande uppgiftsöverföringen som ramöverföring från polisen till Migrationsverket från och med 2017. I det avseendet överförs ingen personal.

Kostnadseffekter uppstår också av skapandet av Migrationsverkets nätverk av verksamhetsställen där man strävar efter att utnyttja lokaler som eventuellt blir lediga hos polisen eller andra stat-

Betänkande FvUB 7/2016 rd

ligt ägda lokaler som är lediga eller blir lediga hos en annan myndighet. Enligt propositionen beräknas hyreskostnaderna för Migrationsverkets framtida lokaler uppgå till 537 000 euro per år. Arbetsstationer, programvara och IT-tjänster för den övergående personalen samt ändringar i datasystemet för utlänningsärenden beräknas förorsaka Migrationsverket en engångskostnad på 130 000—170 000 euro.

I och med överföringen av de ärenden som gäller tillstånd för utlänningar ska polisen täcka de samkostnader som i nuläget lagts till priserna för tillstånd för utlänningar, bland annat kostnaderna för lokaler. Vid beräkningen av kostnaderna läggs samkostnaderna till polisens olika verksamheter med stöd av arbetstidsregistreringarna. Enligt beräkningen i propositionsmotiven minskar polisens avgiftsbelagda verksamhet i och med överföringen av de ärenden som gäller tillstånd för utlänningar med cirka 200 000 timmar. Detta innebär att samkostnaderna som riktas till den avgiftsbelagda tillståndsverksamheten är cirka 2 miljoner euro mindre. Vid beräkningen stiger samkostnaderna för polisens övriga verksamhet till följd av detta, dvs. behovet av polisens budgetfinansiering ökar med motsvarande summa förutsatt att samkostnaderna hålls på nuvarande nivå.

Återkallande av asylansökan till förläggningen

I propositionen föreslås att 95 b § i utlänningslagen om återkallande av ansökan om internationellt skydd ska ändras så att anmälan om återkallande i fortsättningen ska kunna lämnas till Migrationsverket, polisen och gränskontrollmyndigheten och dessutom också till förläggningen (lagförslag 1). Ändringen syftar till att förfarandet ska vara flexibelt och, med tanke på den sökande, också enkelt och inte innebära att sökanden måste ta sig från förläggningen till t.ex. en polisinsättning endast för att han eller hon vill återta sin ansökan. Bakgrunden är att antalet återkallade asylansökningar har ökat betydligt vilket binder polisens och andra myndigheters resurser. Perioden 1.1.2015—31.5.2016 fattades cirka 5 600 beslut om förfall.

Återkallande av en asylansökan ska enligt lagen göras skriftligen och personligen. Det är viktigt att den som återkallar en asylansökan har tillräckliga och riktiga uppgifter om återkallandets rättsverkan exempelvis i fråga om vistelse i landet. Enligt uppgift finns det en blankett för viljeyttringar som gäller återkallande. Där ombeds den sökande uppge hur han eller hon förhåller sig till att eventuellt avlägsnas ur landet och meddelas inreseförbud. För analfabeter är förfarandet muntligt och i praktiken går man igenom blanketten tillsammans med myndigheten. Återkallanden görs också under pågående asylsamtal då bland annat en tolk står till förfogande. I paragrafens 2 *mom.* föreskrivs dessutom om två ojäviga vittnen som den som tar emot anmälan ska ha.

Förvaltningsutskottet konstaterar att lagändringens syfte inte är att en viljeyttring som gäller återkallande av ansökan ska kunna tas emot av vilken anställd som helst. Enligt utredning är mottagaren i praktiken förläggningens föreståndare eller biträdande föreståndare. Inte heller de förutsätts fatta beslut i ärendet eller bedöma viljeyttringen, utan det väsentliga är att de lämnar viljeyttringen till en beslutsfattare, som enligt paragrafens 3 *mom.* är Migrationsverket. I samband med beslutsfattandet kontrollerar Migrationsverket om den sökande vill återkalla ansökan och hur han eller hon förhåller sig till eventuellt avlägsnande ur landet och inreseförbud.

Förvaltningsutskottet anser att i den föreslagna paragrafen har rättssäkerhetsaspekterna för den asylsökande beaktats också i de situationer då anmälan om återkallande av asylansökan görs till

Betänkande FvUB 7/2016 rd

förläggningen. Genom ändringen görs förfarandet enklare för den sökande och det blir också administrativt mer flexibelt. Men utskottet föreslår för tydlighetens skull att 95 b § 1 mom. i lagförslag 1 ska preciseras så att anmälan om att återkalla asylansökan vid förläggningen görs till förläggningens föreståndare eller biträdande föreståndare.

Genomförandet av förfarandedirektivet

I propositionen föreslås dessutom att utlänningslagen i anknytning till det nationella genomförandet av det så kallade förfarandedirektivet ska kompletteras med en ny 98 a § som föreskriver om tidsfrister för att fatta beslut i fråga om ansökan om internationellt skydd (lagförslag 1). I och med det kompletteras lagen med bestämmelser om en maximibehandlingstid på sex månader för en asylansökan och om eventuell förlängning av behandlingstiden. I övrigt har förfarandedirektivet redan genomförts genom en lagändring som trädde i kraft den 1 juli 2015 (195/2015). Utskottet konstaterar att bestämmelserna behövs och fyller sitt syfte och tillstyrker dem.

Teknisk ändring i ingressen

I propositionen föreslås en ändring i bland annat 116 § i utlänningslagen (lagförslag 1). Paragrafens 1 mom. har ändrats genom lag 332/2016, som trädde i kraft den 16 maj 2016. För att lagändringen ska bli beaktad föreslår utskottet att en precisering som gäller detta görs i ingressen i lagförslag 1.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2—4 i proposition RP 64/2016 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 64/2016 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Betänkande FvUB 7/2016 rd

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av utlänningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i utlänningslagen (301/2004) 68 § och 139 § 3 mom.,
sådana de lyder, 68 § i lagarna 886/2011, 1339/2011 och 669/2013 samt 139 § 3 mom. i lag
886/2011,
ändras 3 § 6, 7 och 16 punkten, 4 § 2 mom., 6 b § 1 och 2 mom., 52 e § 1 mom., 60 § 3 mom., 60
d § 1 mom., 60 g § 4 mom., 61 § 3 mom., 63 §, 64 § 2 mom., 66 § 4 mom., 67 § 1 och 2 mom., 83 §
2 och 3 mom., 84 §, 95 b § 1 och 2 mom., 96 § 1 mom., 97, 116 och 117 §, 159 § 1 mom., 171 § 1
och 2 mom. och 197 § 2 mom.,
av dem 3 § 6 och 7 punkten, 83 § 2 och 3 mom. samt 84 § sådana de lyder i lag 1218/2013, 4 § 2
mom., 63 §, 159 § 1 mom. och 171 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 886/2011, 6 b § 1 och 2
mom. sådana de lyder i lag 549/2010, 52 e § 1 mom. sådant det lyder i lag 90/2015, 60 § 3 mom.
och 60 d § 1 mom. sådana de lyder i lag 675/2015, 60 g § 4 mom. sådant det lyder i lag 631/2011,
64 § 2 mom., 66 § 4 mom. och 197 § 2 mom. sådana de lyder i lag 973/2007, 67 § 1 mom. sådant
det lyder i lagarna 973/2007, 886/2011 och 449/2012, 67 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1338/
2011, 95 b § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 432/2009, 97 § sådan den lyder i lag 194/2015,
116 § sådan den lyder i lagarna 973/2007, 323/2009 och 332/2016 samt 117 § sådan den lyder i la-
garna 973/2007 och 886/2011, samt
fogas till lagen en ny 98 a § som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

6) *uppehållstillstånd för arbetstagare* ett uppehållstillstånd för förvärvsarbete som beviljas ut-
lännningar genom ett förfarande i två steg där arbets- och näringsbyrån fattar ett delbeslut i saken
innan Migrationsverket fattar sitt beslut,

7) *uppehållstillstånd för näringsidkare* ett uppehållstillstånd för idkande av näring som bevil-
jas utlännningar genom ett förfarande i två steg där närings-, trafik- och miljöcentralen fattar ett
delbeslut i saken innan Migrationsverket fattar sitt beslut,

Betänkande FvUB 7/2016 rd

16) *förordningen om bestämmandet av den ansvariga staten* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat,

4 §

Förhållande till andra lagar

På polisens utredning av förutsättningarna för en utlännings inresa, vistelse i landet och avlägsnande ur landet tillämpas bestämmelserna om polisundersökning i polislagen (872/2011).

6 b §

Genomförandet av en rättsmedicinsk undersökning

En rättsmedicinsk undersökning för bestämning av åldern på en utlänning som ansöker om uppehållstillstånd i Finland eller en anknytningsperson genomförs vid Institutet för hälsa och välfärd, på begäran av Migrationsverket. Två sakkunniga ska ge ett gemensamt utlåtande om undersökningen. Av dem ska åtminstone den ena vara anställd vid Institutet för hälsa och välfärd. De sakkunniga ska vara legitimerade läkare eller tandläkare som har sådan behörighet som krävs för utförandet av undersökningen.

De åtgärder som undersökningen kräver kan på begäran av Institutet för hälsa och välfärd också utföras vid ett centralsjukhus, en kommunal hälsovårdscentral eller en verksamhetsenhet inom den privata hälso- och sjukvården. De åtgärder som undersökningen kräver ska utföras av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården. En tjänsteman vid Migrationsverket ska i samband med åtgärderna försäkra sig om identiteten på den person som blir undersökt. Vårdnadshavaren eller någon annan laglig företrädare för den som blir undersökt har rätt att vara närvarande vid undersökningen.

52 e §

Beviljande av uppehållstillstånd för en utlänning som omfattas av ett vittnesskyddsprogram

En utlänning som omfattas av ett vittnesskyddsprogram enligt lagen om vittnesskyddsprogram (88/2015) beviljas kontinuerligt uppehållstillstånd.

Betänkande FvUB 7/2016 rd

60 §

Ansökan om uppehållstillstånd

I Finland lämnas ansökan till Migrationsverket. Utomlands lämnas ansökan om första uppehållstillstånd till en finsk beskickning, en annan Schengenstats beskickning eller en extern tjänsteleverantör.

60 d §

Biometriska kännetecken för uppehållstillståndskort

Migrationsverket eller en finsk beskickning ska vid inlämning av ansökan om uppehållstillstånd och polisen eller gränsbevakningsväsendet vid inlämning av ansökan om internationellt skydd för uppehållstillståndskortet ta fingeravtryck av sökandens samtliga fingrar.

60 g §

Nytt uppehållstillståndskort

Migrationsverket utfärdar ett nytt uppehållstillståndskort. Ansökan lämnas till Migrationsverket.

61 §

Tillfälligt omhändertagande av resedokument

Migrationsverket, polisen eller gränskontrollmyndigheten utfärdar ett intyg över det temporära omhändertagandet av resedokumentet.

63 §

Utlåtanden om ansökan om uppehållstillstånd på grund av familjeband

Migrationsverket kan med anledning av en ansökan om uppehållstillstånd på grund av familjeband begära utlåtande hos de sociala myndigheterna eller hälsovårdsmyndigheterna på hem- eller bostadsorten för anknytningspersonen. Utlåtande kan begäras om de sociala förhållandena eller hälsotillståndet i fråga om anknytningspersonen, om denne är en minderårig som kommit utan vårdnadshavare eller om sökanden är en annan anhörig som inte hör till kärnfamiljen eller om be-

Betänkande FvUB 7/2016 rd

gäran om utlåtande föränleds av andra särskilda skäl som hänför sig till utredningen av familjens situation.

De sociala myndigheterna eller hälsovårdsmyndigheterna är trots sekretessbestämmelserna skyldiga att med anledning av en ansökan om uppehållstillstånd på grund av familjeband i ett utlåtande enligt 1 mom. till Migrationsverket lämna sådana uppgifter om de sociala förhållandena eller hälsotillståndet för en person som är nödvändiga för att beslut om uppehållstillstånd på grund av familjeband ska kunna fattas.

64 §

Muntligt hörande vid ansökan om uppehållstillstånd på grund av familjeband

Migrationsverket eller en tjänsteman vid en finsk beskickning verkställer hörandet.

66 §

Utförande av DNA-analys

Provtagningen övervakas och provgivarens identitet säkerställs av en tjänsteman vid Migrationsverket eller vid beskickningen.

67 §

Migrationsverket som uppehållstillståndsmyndighet

Migrationsverket beviljar och återkallar uppehållstillstånd.

Migrationsverket återkallar uppehållstillstånd på de grunder som anges i 58, 58 a och 58 b §.

83 §

Behörighet att bevilja uppehållstillstånd för arbetstagare

Efter att arbets- och näringsbyrån fattat ett positivt delbeslut enligt 1 mom. beviljar Migrationsverket utlänningen uppehållstillstånd för arbetstagare, om inte något annat följer av 36 §. Migrationsverket avgör när det är ogrundat enligt 49 § 1 mom. 3 punkten att vägra uppehållstillstånd.

Om en ny ansökan gäller samma bransch som det uppehållstillstånd för arbetstagare som var gällande när ansökan gjordes, gör arbets- och näringsbyrån inte någon sådan prövning som avses i 73 § 1 mom. 1–3 punkten.

Betänkande FvUB 7/2016 rd

84 §

Behörighet att bevilja uppehållstillstånd för näringsidkare

Närings-, trafik- och miljöcentralen avgör huruvida de förutsättningar för beviljande av uppehållstillstånd för näringsidkare som anges i 76 § uppfylls. Närings-, trafik- och miljöcentralen avgör om näringsidkandet är tillfälligt eller fortgående.

Efter att närings-, trafik och miljöcentralen fattat ett positivt delbeslut enligt 1 mom. beviljar Migrationsverket utlänningen uppehållstillstånd för näringsidkare, om inte något annat följer av 36 §. Migrationsverket avgör när det är ogrundat enligt 49 § 1 mom. 3 punkten att vägra uppehållstillstånd.

95 b §

Återkallande av ansökan om internationellt skydd

En sökande kan återkalla sin ansökan om internationellt skydd genom att personligen göra en skriftlig anmälan om det till Migrationsverket, polisen, gränskontrollmyndigheten eller **vid en förläggning till föreståndaren eller biträdande föreståndaren**. Av anmälan ska entydigt framgå att sökandens avsikt är att återkalla sin ansökan. Sökanden ska datera och underteckna anmälan.

Den som tar emot en anmälan om återkallande ska be sökanden uppge hur han eller hon förhåller sig till att eventuellt avlägsnas ur landet och meddelas inreseförbud. Den som tar emot anmälan ska ha två ojäviga vittnen till återkallandet. Vittnena kan vara tjänstemän eller arbetstagare vid Migrationsverket eller vid förläggningen eller polis- eller gränskontrollmyndigheter.

96 §

Kort över anhängigt ansökningsärende

För en utlänning som söker internationellt skydd eller tillfälligt skydd eller som kommit till Finland som kvotflykting kan det utfärdas ett kort som visar att hans eller hennes ansökningsärende är anhängigt i Finland. Kortet utfärdas av polisen, gränsbevakningsväsendet eller Migrationsverket.

97 §

Asylutredning

Migrationsverket utreder identitet, resrutt och inresa för en utlänning som ansöker om uppehållstillstånd på grund av internationellt skydd samt utreder muntligen uppgifter som behövs för bestämmande av den stat som ansvarar för handläggningen av asylansökan. När sökandens identitet utreds ska personuppgifter om hans eller hennes familjemedlemmar och övriga anhöriga samlas in.

Betänkande FvUB 7/2016 rd

Migrationsverket för ett asylsamtal för att muntligen reda ut de grunder som sökanden uppger för att han eller hon i sitt hemland eller i sitt permanenta boplatssland är utsatt för förföljelse eller andra rättskränkningar eller hotas av sådana.

Polisen kan delta i asylsamtalen, om Finlands nationella säkerhet eller internationella förbindelser eller allmän ordning eller säkerhet kräver det.

98 a §

Beslut om ansökan om internationellt skydd

Beslut om en ansökan om internationellt skydd ska fattas inom sex månader från det att ansökan har lämnats in eller, om det förfarande som föreskrivs i förordningen om bestämmandet av den ansvariga staten tillämpas på ansökan, från tidpunkten för bestämmande av att Finland är den medlemsstat som är ansvarig för handläggningen, sökanden befinner sig på Finlands territorium och Migrationsverket har tagit ansvar för honom eller henne.

Beslut ska fattas inom 15 månader, om beslut av någon av följande orsaker inte kan fattas inom den tidsfrist som anges i 1 mom.:

1) ärendet involverar komplicerade frågor med anknytning till faktiska eller rättsliga omständigheter,

2) ett stort antal tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ansöker om internationellt skydd samtidigt, vilket leder till att det i praktiken blir mycket svårt att avsluta förfarandet inom fristen om sex månader,

3) förseningen uppenbart beror på att sökanden inte har medverkat till att klargöra sin ansökan.

Beslut ska fattas inom 18 månader, om beslut inte kan fattas inom den tidsfrist som anges i 2 mom. på grund av att det krävs en längre utredningstid för att säkerställa en korrekt och motive-rad prövning av ansökan om internationellt skydd.

Om förhållandena i ursprungslandet är osäkra och beslut på grund av detta inte kan fattas inom den tidsfrist som anges i 1–3 mom., ska beslut dock fattas senast 21 månader från det att den tidsfrist som anges i 1 mom. har börjat löpa.

Bestämmelserna i 4 mom. begränsar inte erhållande av flyktingstatus eller status som alternativt skyddsbehövande.

116 §

Migrationsverkets behörighet i anslutning till internationellt skydd

Migrationsverket

1) beviljar och återkallar uppehållstillstånd,

2) beslutar om upphörande och återkallande av flyktingstatus och status som alternativt skyddsbehövande,

3) beslutar på begäran av en annan avtalsslutande stat om mottagande eller återtagande av asylsökande enligt förordningen om bestämmandet av den ansvariga staten och begär av en annan avtalsslutande stat motsvarande beslut om mottagande respektive återtagande av asylsökande,

4) ger utlänningar som ska sändas tillbaka till ett säkert tredjeland en handling av vilken det framgår att utlänningens ansökan inte har prövats i sak i Finland.

Betänkande FvUB 7/2016 rd

Migrationsverket fattar, efter att ha fått utlåtande av skyddspolisen, beslut om beviljande av uppehållstillstånd på grund av flyktingskap eller alternativt skydd när det gäller utlänningar som tas till Finland inom flyktingkvoten.

117 §

Passersedel

En utlänning som ska sändas tillbaka till en stat som tillämpar förordningen om bestämmandet av den ansvariga staten får av polisinrättningen en passersedel i enlighet med förordningen.

159 §

Registrering av unionsmedborgares uppehållsrätt

En unionsmedborgare som vistas i Finland över tre månader ska registrera sin vistelse genom att lämna in en registreringsansökan till Migrationsverket inom tre månader från inresan.

171 §

Behöriga myndigheter

Migrationsverket registrerar sökandens uppehållsrätt i utlänningsregistret samt utfärdar tidsbegränsade och permanenta uppehållskort.

Migrationsverket återkallar registreringen av en uppehållsrätt samt tidsbegränsade och permanenta uppehållskort. Verket beslutar också på ansökan att en registrering av uppehållsrätten eller ett uppehållskort inte återkallas i fall som avses i 165 § 4 mom.

197 §

Ingivande av besvärsskrift

I asylärenden får besvärsskriften ges in även till Helsingfors förvaltningsdomstol. Migrationsverket ska omedelbart efter att ha underrättats om besvären lämna förvaltningsdomstolen de handlingar som verkets beslut baserat sig på.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 98 a § träder dock i kraft först den 20 juli 2018.
Lagens 4 § 2 mom., 95 b § 1 och 2 mom., 96 § 1 mom., 97, 116 och 117 § samt 197 § 2 mom. tillämpas dock redan från och med den 20 .

Andra tjänster vid polisen än polistjänster samt de tjänstemän som förordnats till dem och vars uppgifter överförs till Migrationsverket, ska överföras till Migrationsverket när lagen träder i

Betänkande FvUB 7/2016 rd

kraft, förutsatt att tjänsten överförs inom eller till tjänstemannens pendlingsregion enligt 1 kap. 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002).

2.

Lag

om ändring av 44 § i medborgarskapslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i medborgarskapslagen (359/2003) 44 § 1 och 2 mom., av dem 1 mom. sådant det lyder i lag 971/2014, som följer:

44 §

Anhängiggörande av ansökan och anmälan

En ansökan eller anmälan enligt denna lag ska personligen lämnas in till Migrationsverket. En ansökan om befrielse från finskt medborgarskap samt en sådan anmälan i fråga om ett barn som avses i 26 §, en sådan anmälan om ett adoptivbarn som avses i 27 § och en anmälan enligt 29 § 1 mom. kan också lämnas in till en finsk beskickning eller till ett honorärkonsulat. Om den sökande är ett barn ska ansökan eller anmälan för barnets räkning göras och lämnas in av barnets vårdnadshavare eller intressebevakare. Medsökande och barn som är sökande ska vara närvarande när ansökan eller anmälan lämnas in.

Migrationsverket kontrollerar identiteten hos den sökande eller en vårdnadshavare som på barnets vägnar lämnar in en ansökan eller anmälan. Om en medsökande eller ett barn som är sökande har ett eget resedokument eller identitetsbevis, kontrollerar Migrationsverket också barnets identitet. Om anmälan anhängiggörs utanför Finland, kontrollerar beskickningen identiteten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 27 § i gränsbevakningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i gränsbevakningslagen (578/2005) 27 § 1 mom., sådant det lyder i lag 749/2014, som följer:

27 §

Utredning av gränstilldragelser samt förutsättningar för in- och utresa

Bestämmelserna om genomsökning för att få tag på en person som ska hämtas till polisundersökning i 2 kap. 4 § 1 och 2 mom. i polislagen, om avspärning av platser och områden för att trygga polisundersökning i 2 kap. 8 § 1 och 4 mom. i den lagen och om polisundersökning i 6 kap. i samma lag ska iakttas vid gränsbevakningsväsendets utredning av förutsättningarna för en utlänningens inresa, vistelse i landet och utresa och för avlägsnande av en utlänning ur landet. Detsamma gäller även utredning av en sådan gränstilldragelse som avses i överenskommelsen angående ordningen på gränsen mellan Finland och Sovjetunionen och ordningen för utredning av gränstilldragelser (FördrS 32/1960).

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 22 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) 22 § 2–4 mom., sådana de lyder i lag 145/2014, som följer:

Betänkande FvUB 7/2016 rd

22 §

Övriga myndigheters behörighet

Utländska medborgare kan i de fall som avses i 9 § 1 mom. 3 punkten i samband med en ansökan om uppehållstillstånd, uppehållskort eller registrering av uppehållsrätt framställa en begäran om registrering av uppgifter hos Migrationsverket eller en finsk beskickning i utlandet.

Den som tar emot en begäran ska på det sätt som föreskrivs i denna lag i de situationer som avses i 1 och 2 mom. försäkra sig om identiteten hos den som framställer begäran och om tillförlitligheten hos de handlingar som visas upp som grund för registreringen av personuppgifterna. Folkpensionsanstaltens lokalbyrå ska utan dröjsmål sända begäran och de personuppgifter och handlingar som lagts fram i samband med den till den magistrat inom vars ämbetsdistrikt den utländska medborgaren uppger sig bo, för att uppgifterna ska kunna registreras i befolkningsdatasystemet. I de fall där Migrationsverket avgör ett uppehållstillståndsärende som gäller en utländsk medborgare ska den finska beskickningen utan dröjsmål till Migrationsverket sända en begäran om registrering av uppgifter samt de personuppgifter och handlingar som har lagts fram i samband med begäran för registrering i befolkningsdatasystemet. Närmare bestämmelser om de uppgifter som mottagaren ska fullgöra får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Utöver vad som i 21 § 1 mom. föreskrivs om magistraternas behörighet får Skatteförvaltningen registrera uppgifter om utländska medborgare i befolkningsdatasystemet i de fall som avses i 9 § 1 mom. 1–3 punkten. Migrationsverket får registrera uppgifter om utländska medborgare i befolkningsdatasystemet i de fall som avses i 9 § 1 mom. 3 punkten, när en utländsk medborgare har begärt att uppgifterna ska registreras på det sätt som avses i 2 mom. i denna paragraf och han eller hon beviljas uppehållstillstånd eller uppehållskort eller när hans eller hennes uppehållsrätt registreras. Den myndighet som har registrerat uppgifterna svarar för de uppgifter som den har registrerat i befolkningsdatasystemet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 7.6.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Pirkko Mattila sf
vice ordförande Timo V. Korhonen cent
medlem Mika Kari sd
medlem Elsi Katainen cent
medlem Antti Kurvinen cent
medlem Mikko Kärnä cent
medlem Sirpa Paatero sd

Betänkande FvUB 7/2016 rd

medlem Juha Pylväs cent
medlem Wille Rydman saml
medlem Joonas Räsänen sd
medlem Vesa-Matti Saarakkala saf
medlem Mari-Leena Talvitie saml.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.